Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/262075

Informatienota voor de gemeenteraad

Onderwerp: Verslag participatietraject Horssen

Collegedatum: 26 mei 2026

Kernboodschap
In Horssen zijn er plannen voor 180 nieuwe woningen naast de 670 die er nu al staan. Een deel is zelfs al gebouwd. Dat betekent een flinke groei van het aantal huizen en inwoners, en dat heeft mogelijk gevolgen voor het leven in het dorp. Reden voor de gemeenteraad om via een motie te vragen om een integrale visie Horssen.

Om een goede integrale visie voor Horssen op te stellen, is onderzocht wat er leeft in het dorp en wat de groei van Horssen betekent voor het dagelijks leven van inwoners. Daarbij is gekeken naar wonen, voorzieningen, leefomgeving en sociale samenhang. Het participatietraject bestond uit een analyse van bestaand materiaal en gesprekken met inwoners en maatschappelijke partijen. Deze combinatie geeft een breed en herkenbaar beeld van wat goed gaat en waar aandacht nodig is.

Uit de gesprekken komt een overwegend positief beeld naar voren. Horssen wordt ervaren als een sociaal, betrokken en overzichtelijk dorp waar mensen zich thuis voelen. De sterke sociale infrastructuur – met onder meer een bloeiend verenigingsleven, de basisschool en het dorpshuis – vormt het hart van het dorp en zorgt voor verbinding tussen generaties. Groei van het dorp wordt niet gezien als een bedreiging, maar als een kans, mits deze past bij de schaal en het karakter van Horssen en bijdraagt aan het in stand houden van voorzieningen en leefbaarheid.

Tegelijkertijd benoemen inwoners duidelijke verbeterpunten. Het zwaartepunt ligt bij wonen, met een sterke wens om vooral te bouwen voor mensen met binding met het dorp. Andere belangrijke verbeterpunten gaan over dorpshuis en school. Beide staan onder druk door verouderde huisvesting en toenemende eisen, terwijl zij cruciaal zijn voor het dagelijks leven in Horssen.

Op enige afstand volgt de kwaliteit van de leefomgeving als verbeterpunt. Het gaat dan over onderwerpen zoals wooncomfort, agrarische activiteiten en uitstraling van het dorp. Andere onderwerpen, zoals jongerenvoorzieningen, horeca en openbaar vervoer, spelen mee maar zijn ondergeschikt. Samen laten deze thema's zien dat de opgave vooral ligt in het versterken van wonen en voorzieningen, zodat Horssen zijn dorpse karakter behoudt en klaar is voor de toekomst.

Eerdere besluiten

25-04-2024	**Motie vreemd aan de orde - Horssen**
28-11-2024	**Startnotitie Integrale visie Horssen (zaaknummer Z/24/262075)**

26-02-2026	**Plan van aanpak integrale visie Horssen (zaaknummer Z/24/262075)**

Toelichting
Om een goede integrale visie voor Horssen op te stellen, is het belangrijk om in beeld te brengen wat er leeft in het dorp. De centrale onderzoeksvraag van het participatietraject was: *wat betekent de groei van Horssen voor het dagelijks leven van inwoners en wat is er nodig om voorzieningen op peil te houden en de leefbaarheid in het dorp hoog te houden?* Daarbij is breed gekeken naar wonen, voorzieningen, verenigingen, mobiliteit, zorg, welzijn en de sociale samenhang in het dorp.

Het participatietraject is gestart met een analyse van bestaand materiaal. In de afgelopen jaren is al veel informatie opgehaald bij inwoners van Horssen, onder andere in het kader van Druten2040, de omgevingsvisie Druten en de participatie rondom woningbouwprojecten. Door deze input opnieuw te bekijken en te bundelen, is een eerste beeld ontstaan van de belangrijkste thema's, zorgen en kansen die in het dorp spelen.

Deze analyse is aangevuld met gesprekken met inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke partijen. Daarbij is bewust gestuurd op een zo breed mogelijke groep. In totaal is gesproken met 20 inwoners van 12 maatschappelijke partijen in de periode februari tot maart 2026. Deze gesprekken zijn gebruikt om het bestaande beeld te toetsen en te verdiepen. Daarbij is gekeken naar wat goed gaat in het dorp, waar knelpunten worden ervaren en welke aandachtspunten inwoners belangrijk vinden voor de toekomst van Horssen. De uitkomsten vormen samen een belangrijke bouwsteen voor de integrale visie.

Algeheel beeld
Uit vrijwel alle gesprekken komt één beeld duidelijk naar voren: Horssen wordt ervaren als een fijn, sociaal en betrokken dorp. Inwoners voelen zich er thuis en spreken met trots over hun dorp. De schaal is overzichtelijk, mensen kennen elkaar en er is veel onderlinge betrokkenheid. Nieuwe inwoners zijn welkom, mits zij meedoen aan het dorpsleven. Die actieve houding – erbij horen door mee te doen – wordt gezien als een vanzelfsprekend onderdeel van de dorpscultuur.

Een tweede belangrijke gemene deler is de sterke sociale infrastructuur. Het verenigingsleven is breed en actief en speelt een grote rol in het dagelijks leven van veel inwoners. Voor jong en oud zijn er mogelijkheden om mee te doen, elkaar te ontmoeten en je in te zetten als vrijwilliger. De basisschool, het dorpshuis, de sportverenigingen, de winkel en de dorpskrant vormen samen het sociale hart van Horssen. Deze voorzieningen versterken elkaar en zorgen voor ontmoeting, binding en continuïteit tussen generaties. In veel gesprekken wordt benoemd dat juist deze samenhang Horssen onderscheidt van grotere kernen.

Daarnaast klinkt breed dat groei op zichzelf niet als bedreiging wordt gezien, maar juist als een kans om het dorp vitaal te houden. Veel inwoners zien woningbouw als noodzakelijk om voorzieningen, verenigingen en de basisschool in stand te houden. Er is begrip voor verandering, zolang die past bij de schaal en het karakter van het dorp. Horssen wordt gezien als een plek waar het prettig opgroeien is, waar ouderen niet vereenzamen en waar mensen naar elkaar omkijken. Die kwaliteiten vormen volgens inwoners een stevige basis om verder te bouwen aan de toekomst van het dorp.

Verbeterpunten
Uit de analyse van bestaand materiaal en de gesprekken komt een duidelijk beeld naar voren van de belangrijkste verbeterpunten voor Horssen. Inwoners zijn overwegend positief over hun dorp en voelen zich sterk verbonden met de plek. Tegelijkertijd wordt ook zichtbaar dat deze kwaliteiten niet vanzelfsprekend behouden blijven. De gesprekken laten zien dat de opgaven voor Horssen zich concentreren rond een beperkt aantal samenhangende thema's die bepalend zijn voor de leefbaarheid op de langere termijn.

Wonen
Wonen is voor veel inwoners het belangrijkste thema voor de toekomst van Horssen. Daarbij gaat het niet alleen om het aantal woningen, maar vooral om voor wie er wordt gebouwd. In vrijwel alle gesprekken klinkt de wens door om ruimte te creëren voor mensen met een binding met het dorp: jongeren die hier zijn opgegroeid, jonge gezinnen die willen blijven en ouderen die kleiner willen wonen binnen Horssen. Het vertrek van deze groepen wordt ervaren als verlies.

Tegelijkertijd worden nieuwe inwoners verwelkomd. Veel gesprekspartners geven aan dat herkomst niet doorslaggevend is. Wat wél zwaar weegt, is de bereidheid om mee te doen aan het dorpsleven. Nieuwe inwoners die aansluiten bij verenigingen, activiteiten of informele netwerken worden over het algemeen snel geaccepteerd. Andersom wordt afstandelijk gedrag – zoals zich terugtrekken of niet deelnemen aan het leven in Horssen – gezien als een risico voor de sociale samenhang.

De spanning zit vooral in het gevoel van schaarste. Omdat er lange tijd nauwelijks is gebouwd, ervaren inwoners het als wrang dat juist nu woningen vaak worden verkocht aan mensen van buiten, terwijl dorpsgenoten geen plek kunnen vinden. Dit leidt tot de bredere wens om woningbouw sterker te richten op de eigen bevolking, binnen de mogelijkheden van regelgeving. Niet om anderen uit te sluiten, maar om het dorp in balans te houden. Wonen wordt daarmee niet alleen gezien als een individuele woonvraag, maar als een strategisch thema voor het behoud van het dorpskarakter en de leefbaarheid van Horssen.

Dorpshuis
Nauw daarmee verbonden zijn het dorpshuis en de school als centrale voorzieningen. Het dorpshuis wordt door vrijwel alle gesprekspartners benoemd als hét sociale hart van Horssen. In een dorp zonder horeca is het de centrale plek voor ontmoeting, verenigingen, activiteiten voor jong en oud en dagelijkse sociale functies. Juist doordat zoveel samenkomt in het dorpshuis, neemt de druk op het gebouw toe. Het pand is sterk verouderd, slecht geïsoleerd en technisch aan het eind van zijn levensduur. Problemen met onderhoud, energieverbruik en indeling worden regelmatig genoemd. Renovatie wordt door betrokkenen vaak niet meer gezien als een realistische oplossing; het gebouw zit zowel fysiek als functioneel "aan zijn max".

Daarbij komt dat het dorpshuis grotendeels draait op vrijwilligers, die naast activiteiten ook verantwoordelijk zijn voor beheer en onderhoud. Zonder een toekomstbestendige accommodatie neemt de kwetsbaarheid toe en komt het functioneren van verenigingen en ontmoeting onder druk te staan. Inwoners geven daarom aan dat het dorpshuis niet alleen een gebouw is, maar een randvoorwaarde voor het sociale leven in Horssen.

School
De basisschool wordt breed gezien als een van de belangrijkste voorzieningen van Horssen. Het is niet alleen een plek om te leren, maar ook een ontmoetingsplek voor gezinnen en een verbindende schakel tussen generaties. Juist daarom wordt de school sterk verbonden met de leefbaarheid van het dorp en de keuze van jonge gezinnen om in

Horssen te blijven wonen. Tegelijkertijd staat de school onder druk doordat het gebouw verouderd is en niet meer voldoet aan de eisen van deze tijd. In gesprekken worden concrete problemen genoemd, zoals tocht, lekkages, verouderde installaties en een gebrek aan ruimte en comfort. Het gebouw sluit onvoldoende aan bij modern onderwijs en bij een mogelijke groei van het leerlingaantal als gevolg van woningbouw. Hierdoor ontstaat het beeld dat de school inhoudelijk sterk is, maar fysiek een rem vormt op de toekomst van het dorp.

Kwaliteit van de leefomgeving
De kwaliteit van de leefomgeving wordt door inwoners vooral gezien als een ondersteunende factor voor prettig wonen. Het zwaarst weegt daarbij wat direct voelbaar is in het dagelijks leven, met name in en rond het buitengebied. Inwoners accepteren het agrarische karakter van Horssen, maar geven aan dat een opeenstapeling van geur, landbouwverkeer, waterkwaliteit en gebruik van bestrijdingsmiddelen de balans onder druk kan zetten. Dit raakt vooral het wooncomfort en, bij een deel van de inwoners, ook zorgen over gezondheid.

Minder zwaar, maar wel breed gedeeld, is de behoefte aan aandacht voor de uitstraling van het dorp: onderhoud van groen, watergangen en openbare ruimte bepaalt mede hoe Horssen wordt beleefd. Daarbij speelt ook trots op het dorp mee. Het historisch dorpsgezicht en beeldbepalende gebouwen, waaronder een leegstaande kerk, worden gezien als dragers van identiteit en sfeer. De leegstand van de kerk wordt niet als acuut probleem ervaren, maar wel als een gemis en een aandachtspunt voor de toekomst, juist omdat het gebouw zo sterk verbonden is met het karakter van het dorp.

Verkeer, openbaar vervoer en bereikbaarheid zijn verregaand op orde. binnen het dorp voelt men zich over het algemeen veilig, met vooral aandacht voor enkele wegen aan de rand waar harder gereden wordt. Voor ouderen en jongeren kan afhankelijkheid van de belbus of beperkte ov-opties soms lastig zijn. Alles bij elkaar zien inwoners de leefomgeving als iets dat op orde moet blijven en zorgvuldig moet meegroeien, zodat veranderingen niet ten koste gaan van rust, herkenbaarheid en het karakter van Horssen.

Overige onderwerpen
Naast de eerdere thema’s komen in de gesprekken ook een aantal overige aandachtspunten naar voren. Zo wordt regelmatig genoemd dat het aanbod voor jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar beperkt is. Voor jonge kinderen en ouderen is veel georganiseerd, maar deze groep valt daar soms tussenin. Het gaat daarbij vooral om ontmoeting en laagdrempelig aanbod, niet om grootschalige voorzieningen.

Ook het ontbreken van horeca komt terug in de gesprekken. Inwoners missen geen uitgebreide uitgaansgelegenheden, maar noemen wel het gemis van een informele plek voor ontmoeting, zoals een koffiepunt of klein terras. Dit wordt gezien als een kwaliteit die het dorp zou kunnen versterken, maar niet als een noodzakelijke voorziening. Het dorpshuis vervult deze rol nu grotendeels, al ervaren sommige inwoners dat informele ontmoeting daar minder vanzelf gaat.

Ook faciliteiten voor kleinschalige bedrijvigheid en zzp’ers worden genoemd, vooral als ondersteunend aan wonen en het dorpse karakter, niet als een zelfstandige ontwikkelopgave.

Samen vormen deze thema’s het zwaartepunt van de verbeterpunten voor de integrale visie Horssen. Ze maken duidelijk dat de opgave vooral ligt bij de onderwerpen wonen, dorpshuis en school, op enige afstand gevolgd door leefomgeving. Door deze

onderwerpen niet los van elkaar te benaderen, maar als één geheel, kan worden gewerkt aan een toekomst waarin Horssen zijn dorpse karakter behoudt en tegelijk duurzaam voorbereid is op groei en verandering.

Verdere planning en vervolgstappen

- Juni t/m augustus 2026: Opstellen concept voor de integrale visie Horssen.
- September 2026: Toetsing concept integrale visie bij inwoners, bestuurlijke opdrachtgever en ambtelijke collega's: *Het concept van de integrale visie wordt in een tweede participatieronde voorgelegd aan inwoners voor feedback en mogelijke aanvullingen. Ook vragen wij de bestuurlijke opdrachtgever en ambtelijke collega's om feedback.*
- Oktober 2026: Verwerken feedback en finaliseren voorstel.
- November/december 2026: Integrale visie Horssen ter besluitvorming naar gemeenteraad.
- Januari 2027: Evaluatie.